

at erindre. Hvad derimod Majoritetsindstillingen angaar, da finder jeg vel, at der kunde være Anledning til at indbrømme en større Frihed for vedkommende Ministerium til at kunne under visse Betingelser tilstaae nogle billigere Vilkaar end den Pris, hvortil Eiendommen er gjældende i Handel og Wandel; men om det just vilde være rigtigt at optage dette i den Form, som her foreligger, finder jeg noget tvivlsomt. Jeg troer, at der hellere maatte gives en ganske almindelig Bemyndigelse for Ministeriet til under visse Omstændigheder at indbrømme en Nedsættelse med Hensyn til Gaardens Kjøbesum, uden at der i denne Henseende blev bestemt noget vist Beløb, eller uden at der udtrykkelig anførtes, til hvilke Grunde det i denne Henseende burde tages Hensyn.

Madvig: Jeg skal fatte mig meget kort af Hensyn til de Omstændigheder, under hvilke Lovforslaget nu behandles, og fordi jeg troer, at Uenigheden mellem mig og den ærede Ordfører for Udvalget og det ærede Medlem, der sidder tilvenstre for mig (M. P. Bruun), ingenlunde er saa stor. Jeg er fuldkommen enig med Udvalgets Majoritet i, at naar Loven virkelig skal udføres, saa vilde Hovedbestemmelsen i § 2 fordrø et Correctiv, og det har jeg selv udtalt. Jeg er enig med den ærede Ordfører i, at det skal være en moderat Burdering efter Priserne i Handel og Wandel; men jeg er ogsaa vis paa, at den ærede Ordfører er enig med mig i, at i Gjennemsnit have de moderate Burderinger af Eiendomme i Handel og Wandel ført til Priser, der ere noget over dem, hvortil i Almindelighed offentlige Stiftelser have solgt Fæstegods. Der behøves derfor et Correctiv, og dette er ikke blot nødvendigt i ganske enkelte Tilfælde. Den ærede Ordfører yttrede sig, som om det var Noget, der kun skulde indtræde i sjældne Tilfælde, saa at der gjordes en Forskiel mellem 2 Gaarde, hvoraf den ene var fæstelig, den anden havde været i meget lang Tid i den Slægts Eie, der havde den. Nei, det Hensyn, der skal tages, gjør sig gjældende saa godt som ved alle Eiendomme uden Undtagelse, naar de tilbydes til Overdragelse paa eengang; thi saa er det en overordentlig sjelden Undtagelse,

at der er indtraadt Fæstelighed, og for alle Fæsterne gjælder det, at der ikke er afskrævet dem den fulde Handelsværdi. Det er just en Hovedsag, at det Billighedshensyn, der skal indtræde, er noget Almindeligt, som altsaa, naar der foreligger en Taxation efter Handel og Wandel maa føre til en almindelig Nedsættelse. Naar paa et Gods alle Gaardene ere vurderede fuldstændigt efter Handel og Wandel, saa er den Billighed, jeg i det Ringeste forlanger, den, at der paa alle Gaardene, naar de overdrages til Fæsterne, skal skee et Afslag; men til dette Resultat synes det mig ikke, at det stillede Endringsforslag fører; det kan ikke let føre dertil, naar der netop er hentydet til særegne Omstændigheder, og det vilde, naar det skulde føre dertil, faae en ganske anden Betydning, end der synes at ligge dert. Det er overhovedet — og denne Side er fremhævet af den ærede Ordfører — noget ganske Andet at sige, at Stiftelserne efter en af dem selv paa Ministeriets Opfordring udarbejdet Plan tilbyde alle Fæsterne Leiestederne paa billige Vilkaar, Vilkaar, der i Gjennemsnit ligge endee under Værdien i Handel og Wandel — det er noget ganske Andet, end at der først foretages en Taxation, som siges at skulle være Grundvolben for Overdragelsen, og at saa bagefter den vedkommende Minister sættes over for denne Taxation ved en Bestemmelse, der ikke egentlig indeholder nogen Bemyndigelse til en almindelig Nedsættelse, men kun til en ganske speciel.

Ordføreren: Jeg vil kun udtrykke min Glæde over, at jeg har givet den sidste ærede Taler Anledning til at tale engang endnu; thi den Bevillie og smukke Opfattelse af det hele Forhold, som er gaaet igennem hans Deeltagelse i Udvalgets Behandling af denne Sag, gjenfinder jeg fuldkommen hos ham lige til hans sidste Foredrag. Jeg skal ogsaa udtale det Haab, at den ærede 1ste Landstingsmand for 6te Kreds (Næsgaard) vil vide at gjøre sin Anstuelse gjældende i det Ministerium, hvoraf han er Medlem; jeg tvivler aldeles ikke paa, at vi fuldkomment kunne komme tilrette med ham, thi i Grundtanken synes vi at være ganske overeensstemmende, og